Den Haag

Ruimte voor Pop

Update Haagse Popnota

Ruimte voor Pop

Update Haagse Popnota

Inhoudsopgave

Samenvatting 8

1. Inleiding 10

2. Ontwikkelingen in de popsector 14
- Schets landelijke ontwikkelingen 14
- Schets lokale economische impact 14

3. Terugblik Popnota 2007 16

4. Meer plek voor popmuziek 18
- Landelijk beeld 18
- Lokaal beeld 18
- Groot podium 19
- Middenpodia 19
- Kleine podia 20
- Onderwijs en Cultuur Complex (OCC) 20
- Festivals en evenementen 21
- Oefenruimtes 22
- Popmuseum 22
- Popdistrict 23
- Binckhorst 24
- Broedplaatsen 24

5. Talentontwikkeling 26
- Landelijk beeld 27
- Lokaal beeld 27
- Inventarisatie 28
- Popopleiding 28

6. Samenwerken in de popsector 30
- Onderlinge overleggen 31
- Samenwerking tussen popinstellingen, cultuurankers en CultuurSchakel 32

7. Het brede bereik van popmuziek 34
- Pluriformiteit 34
- Diversiteit 35
- Zichtbaarheid en media 36

8. Wetgeving en geluid 38
- Vergunningen 38
- Openingstijden en geluid 39

9. Overzicht beleidsvoornemens en inzet middelen 40
- Beleidsvoornemens 40
- Inzet middelen 43

Bijlage 1: Overzicht popinfrastructuur 44
Bijlage 2: Popdistrict Den Haag 46
Bijlage 3: Betrokken instellingen en organisaties bij de totstandkoming van de Popnota 2017 47

Voorwoord

Den Haag is een popstad met veel kracht, historie, talent en kwaliteit waar ik trots op ben. Een stad met vele gezichten met Hagenaars en Hagenezen uit alle windstreken. Dat Den Haag een dynamische stad is in een snel veranderende wereld is goed te zien in de popsector. De sector laat een constante beweging van nieuwe verschillende muziekstromingen, bands, makers, en initiatieven zien.

De Haagse popsector vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van Den Haag en popmuziek is van groot belang voor veel Hagenaars. Een levendig en dynamisch popklimaat draagt bij aan het makersklimaat, talentontwikkeling, cultuurparticipatie en is van betekenis voor het imago en de economie van de stad. Daarom is het belangrijk dat pop hoog op de agenda staat, goed zichtbaar is en dat de popsector verder versterkt wordt.

Deze popnota moet ten goede komen aan de stad, de popsector, initiatiefnemers, talenten en de bewoners van deze stad. De belangrijkste thema's die naar voren komen zijn: de fysieke en digitale popinfrastructuur, diversiteit en talentontwikkeling. Door de fysieke en digitale infrastructuur verder te stimuleren en mogelijk te maken, streef ik naar een divers en veelzijdig aanbod van speelplekken, festivals en oefenfaciliteiten. Daarnaast wil ik ruimte bieden aan nieuwe initiatieven en de verbindingen en samenwerkingen in de stad uitbreiden om alle doelgroepen te bereiken.

Den Haag is de stad waar pop de ruimte krijgt. We kunnen er nog veel meer over schrijven, maar uiteindelijk moet je het vooral gewoon doen. Spelen maar!

Joris Wijsmuller

Wethouder Stadsontwikkeling, Wonen, Duurzaamheid en Cultuur

Samenvatting

Deze Popnota is een vervolg op de Haagse Popnota 2007 en geeft de beleidsambities met betrekking tot popmuziek in Den Haag voor de komende jaren weer. Den Haag vindt het belangrijk dat pop op de agenda blijft staan, zichtbaar is en dat de popsector versterkt en gestimuleerd wordt, zo staat ook in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 benoemd.

Een gezond popklimaat en een sterk cultuuraanbod draagt bij aan het makersklimaat, talentontwikkeling, cultuurparticipatie, de economie en het imago van de stad als energieke en dynamische stad waar jongeren, young professionals en creatives zich thuis voelen en vestigen. Door meer nadruk te leggen op het informele aanbod zoals initiatieven binnen de pop, festivals en nicheprogrammering, presenteert Den Haag zich als een aantrekkelijke stad om te bezoeken en te wonen. Popmuziekactiviteiten trokken in 2016 ruim 3,6 miljoen bezoekers waarbij er in totaal € 51 miljoen bestedingen waren. Popmuziekactiviteiten in Den Haag leveren tussen de 1.130 en 1.280 arbeidsplaatsen op.

Den Haag heeft een boeiende, gevarieerde infrastructuur van podia, festivals en oefenfaciliteiten, maar wil popmuziek meer ruimte geven. Om opkomend talent nog beter te faciliteren en ondersteunen is een middenpodium (200 - 500 personen) nodig. Ook blijkt er behoefte aan meer over de stad verspreide speelplekken, oefen- en repetitieruimtes die beter aansluiten bij de diversiteit van de muzikanten van nu en festivals die het gehele jaar door plaats mogen vinden. Met de komst van het Onderwijs en Cultuur Complex (OCC) heeft Den Haag over enkele jaren een nieuwe grote zaal voor popconcerten met een capaciteit van 2500 personen.

Om popmuziek meer plek in de stad te geven, moet er, indien relevant, bij de planvorming van nieuw te ontwikkelen gebieden al rekening worden gehouden met het creëren van speelplekken. Het Popdistrict rondom de Grote Markt wil zich verder ontwikkelen tot een trekpleister voor partijen uit de popsector. Ook de herontwikkeling van de Binckhorst geeft mogelijkheden voor nieuwe podia, festivals en evenementen. In het broedplaatsenbeleid wordt rekening gehouden met het belang van goede en betaalbare presentatie- en oefenruimtes voor kunstenaars, makers en musici. Het stimuleren van het makersklimaat en talentontwikkeling is ook één van de speerpunten van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020.

Om de popsector verder te versterken, talentontwikkeling te bevorderen, beginnende artiesten een podium te geven en om overlap in programmering te voorkomen, is versterking van de samenwerking tussen popinstellingen, podia en festivals belangrijk. Een hechtere samenwerking tussen CultuurSchakel, de cultuurankers en de popsector zorgt voor een uitwisseling van kennis en ervaringen die voor alle partijen waardevol is.

Het General Urban Arts Platform (GUAP) moet de urban sector versterken en het aanbod in kaart brengen. Om een meer divers publiek te bereiken, wordt strikter toegezien op naleving van de Code Culturele Diversiteit die gaat over publieksbereik, programmering, personeel en bestuur en de partners. Media aandacht, bijvoorbeeld online via 3voor12 Den Haag, blijft belangrijk voor een dynamisch en levendig popklimaat.

1. Inleiding

Den Haag is de bakermat van de Nederlandse popcultuur. Met de indorock in de jaren vijftig, de nederbeat in de jaren zestig, legendarische concerten in het Kurhaus en internationale doorbraken van bands als de Golden Earring, Q65 en Shocking Blue. Het uitverkochte festival Live at the Beach begin september bewijst dat popmuziek in Den Haag vandaag de dag nog steeds *alive and kicking* is. Een bomvol strand genoot van Anouk, Splendid, Diggy Dex en Doe Maar. Voor het maken, spelen, beleven en genieten van popmuziek moet je in Den Haag zijn. De stad is al decennialang de bakermat van popmuzikanten en bands met landelijke en internationale faam.

Haagse bodem

Een waslijst aan bekende bands en muzikanten heeft zijn wortels in Den Haag: Golden Earring, Q65, Shocking Blue, Kane, Anouk en Di-rect, Gruppo Sportivo, The Deaf, The Hazzah, Soul Sister Dance Revolution en Hallo Venray. En Den Haag is meer dan alleen een beat- en rockstad. Rap, reggae, hiphop, underground, Electronic Dance Music en andere muziekgenres komen hier ook tot bloei. Denk aan De Kraaien, SFB, Mula B, Kern Koppen, Firstman, Splendid, Legowelt, Dash Berlin, De Règâhs, Playground Zero, Son Mieux en Aapnootmies. Allen van Haagse bodem!

Vruchten afwerpen

In de Haagse Popnota 2007 zijn voor de eerste keer beleidsambities voor de Haagse popmuziek[1] gepresenteerd om het affiche van Den Haag als popstad kracht bij te zetten. Talentontwikkeling, een grotere participatie van muzikanten en publiek en het stimuleren van de artistieke diversiteit stonden toen centraal. Dat het beleid zijn vruchten heeft afgeworpen, staat in een korte terugblik in hoofdstuk twee.

1 Popmuziek is in deze nota gedefinieerd als *alle muziekgenres met uitzondering van klassieke muziek*. Dit betekent dat genres zoals urban, jazz en wereldmuziek ook onder de noemer pop vallen.

Update Popnota

Nu tien jaar later, is het tijd voor een update, zoals als speerpunt opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 'Ruimte voor de Spelende Mens'. In deze kersverse Popnota staan de nieuwe beleidsambities voor de popmuziek in Den Haag, inspelend op de beleidsdoelen van het Haagse cultuurbeleid 2017-2020, zoals aandacht voor een goed makersklimaat en ruimte voor talentontwikkeling evenals het genereren van economisch profijt. Daarnaast moet de popsector aansluiten op een internationale en cultureel diverse stad die verschillende publieksgroepen in Den Haag aanspreekt. Een update van de popnota is ook nodig om een overlap van functies en verantwoordelijkheden binnen de Haagse popinfrastructuur te voorkomen.

Vijf waarden van popmuziek

Popmuziek bereikt een groot en breed publiek. Popmuziek is verbonden met jeugdcultuur en vormt een verbindend element tussen andere kunst- en cultuuruitingen. Daarbij is popmuziek op allerlei manieren verweven in de samenleving en is het van waarde voor de volgende vijf punten:

- **Cultuur** - Een levendige popmuziek-sector is essentieel voor het culturele klimaat waarbij popmuziek zorgt voor beleving en identiteit.
- **Participatie** - Popmuziek trekt, zowel actief als passief, mensen van alle leeftijden, sociale klassen en achtergronden aan. Bovendien werken organisaties in de popsector veel met vrijwilligers.
- **Talentontwikkeling** - Popinstellingen faciliteren en ondersteunen talenten in verschillende fasen van hun ontwikkeling. Van kennismaken met popmuziek tot het leren spelen, optreden en - voor sommigen - de stap naar een professionele muziekcarrière.
- **Economie** - Bestedingen in de stad als gevolg van bezoek aan concerten, evenementen en optredens in de horeca tot werkgelegenheid in de sector en het lokale bedrijfsleven: de popsector levert een belangrijke bijdrage aan de vrijetijdssector en een bloeiende lokale creatieve economie.
- **Citybranding** - Een levendige popmuzieksector zorgt voor een imago van een aantrekkelijke stad, studiestad en woonplaats voor jongeren en young professionals.

In deze Popnota

Investeren in popmuziek is investeren in veel meer dan alleen muziek. Het volgende hoofdstuk geeft een schets van landelijke ontwikkelingen en de lokale economische impact van popmuziek. In het derde hoofdstuk worden kort de resultaten van de Popnota 2007 belicht. Vervolgens gaat het vierde hoofdstuk in op de fysieke plekken voor popmuziek en de Haagse gebiedsontwikkelingen die er voor de popmuziek toedoen. Dat die ontwikkelingen invloed hebben op talentontwikkeling en het makersklimaat in de stad, is te lezen in het vijfde hoofdstuk. Vervolgens gaat het in het zesde hoofdstuk over samenwerken binnen de popsector. In het zevende hoofdstuk staat het brede bereik van popmuziek centraal. Het achtste hoofdstuk gaat in op wetgeving en geluid en het laatste hoofdstuk sluit af met een overzicht van de beleidsvoornemens en middelen die worden ingezet.

Deze Popnota is tot stand gekomen met de inbreng van betrokkenen uit de Haagse popsector. Groepsgesprekken met directeuren van podia, oefenruimtes, festivals en cultuurankers vormden de kern van de informatieverzameling. Daarnaast zijn diepte-interviews afgenomen.

2. Ontwikkelingen in de popsector

Schets landelijke ontwikkelingen

De laatste decennia is er veel veranderd in de muziekindustrie. Na een tijdperk van illegale downloadplatforms zijn we aanbeland in een digitale tijd. Mensen abonneren zich op streamingsdiensten, muzikanten presenteren zichzelf via sociale media aan de wereld en muziekliefhebbers zoeken een totaalbeleving op festivals. De promotie van Nederlandse popmuziek in het buitenland is daarbij ook nog eens een van de landelijke speerpunten.

Overal altijd muziek

Muziek is overal en altijd beschikbaar dankzij streamingmuziekdiensten. Toegankelijkheid en beschikbaarheid van muziek is voor veel muziekliefhebbers belangrijker dan het bezit ervan. Muzikanten verdienen niet zozeer meer aan de verkoop van hun muziek, maar halen hun belangrijkste inkomstenbron nu uit optredens. Grote artiesten brengen muziek uit om hun toer te promoten in plaats van andersom.

Sociale media

Daarnaast brengen technologie en sociale media grote veranderingen met zich mee. Elke muzikant kan zelf zijn/haar muziek digitaal wereldkundig maken door 'home recording' en onbekend talent kan een breed publiek bereiken dankzij digitale podia zoals YouTube, Instagram en Facebook. Sociale media zijn broedplaatsen waar nieuw talent opduikt en functioneren tegelijkertijd als marketinginstrumenten.

Promotie

Een jonge muzikant die vanaf zijn zolderkamer muziek online zet, kan zomaar op een wereldpodium terecht komen. Promotie en marketing van Nederlandse popmuziek in het buitenland is één van de speerpunten van het landelijk beleid van de minister van Cultuur. In overleg met de popsector schreef de Popcoalitie[2] een plan voor het internationaal promotiebeleid van de Nederlandse popmuziek. Binnen het budget van het Fonds voor de Podiumkunsten voor de ondersteuning van dit plan is een bedrag specifiek voor de popsector gereserveerd.

Steeds meer festivals

Binnen Nederland zien we dat het aantal festivals de afgelopen 30 jaar is vervijfvoudigd. Veel mensen zijn op zoek naar een totaalbeleving waarbij zij op een muziekfestival ook van een randprogrammering van comedy, beeldende kunst en theater kunnen genieten.

Schets lokale economische impact

De voorgenoemde ontwikkelingen van de veranderende muziekindustrie zijn ook in Den Haag zichtbaar. In het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 heeft het college aangegeven te hechten aan een cultuuraanbod dat het imago van Den Haag als dynamische en energieke stad versterkt. Door meer nadruk te leggen op het informele aanbod zoals initiatieven binnen de pop, festivals en nicheprogrammering, presenteert Den Haag zich als een aantrekkelijke stad om te bezoeken en te wonen. Daarbij draagt popmuziek bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Popmuziek draagt bij aan de versterking van de lokale economie, blijkt uit het onderzoek 'Economische Impact Popmuziek 2016'[3] dat de gemeenteraad het college in 2016 vroeg te houden. De vraag was: Hoeveel draagt de Haagse popmuziek nu (in)direct bij aan de lokale economie?

De resultaten:

- Popmuziekactiviteiten trokken in 2016 ruim 3,6 miljoen bezoekers van zowel binnen als buiten de stad.
- Van deze bezoekers kwamen 1,4 miljoen bezoekers van buiten Den Haag die zonder popmuziekactiviteiten waarschijnlijk niet waren gekomen. De totale bestedingen van deze additionele bezoekers: € 21 miljoen.
- De afgeleide bestedingen voorafgaand aan of na afloop van de popmuziekactiviteiten: € 3 miljoen.
- De directe werkgelegenheid, voortkomend uit de primaire en afgeleide bestedingen, bedraagt tussen de 230 en 280 fte's, goed voor 580 tot 700 arbeidsplaatsen.
- In Den Haag zijn bijna 300 bedrijven geheel of gedeeltelijk economisch actief in de popmuziek-sector. Gezamenlijk genereren deze bedrijven een werkgelegenheid van 510 en 535 arbeidsplaatsen (exclusief tijdelijke medewerkers, inhuurkrachten en ZZP'ers die niet in Den Haag zijn gevestigd).
- De indirecte economische impact bedraagt ruim € 3 miljoen. Dit zijn de bestedingen van festivalorganisatoren, de podia en de horecabedrijven ten behoeve van popmuziekactiviteiten aan toeleveranciers in Den Haag. Deze indirecte impact genereert circa 40 arbeidsplaatsen.
- De bestedingen tijdens popmuziekactiviteiten (entree, eten en drinken, merchandise, garderobe et cetera) waren in totaal € 51 miljoen. Hierbij is een onderverdeling gemaakt tussen de totale economische impact[4] (bijna € 27 miljoen) en de bestedingen van de Haagse bezoeker (€ 24 miljoen). Popmuziekactiviteiten in Den Haag leveren de stad tussen de 760 en 830 fte's op, goed voor tussen de 1.130 en 1.280 arbeidsplaatsen.

2 De Popcoalitie is een samenwerkingsverband van een groot aantal organisaties uit de pop- en dancemuzieksector: 3FM/NPO; Buma Cultuur; Buma/Stemra; FNV-KIEM/BV Pop; Music Managers Forum (MMFnl); Ntb; NVPI (brancheverenigingen van de entertainmentindustrie); Open House; POPnl (het samenwerkingsverband tussen de twaalf provinciale popkoepels en die van de steden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam); Sena; Stichting Onafhankelijke Muziekproducenten (STOMP), Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF); Vereniging van Evenementenmakers (VVEM) en diverse muziekvakopleidingen.

3 LaGroup, Economische Impact Popmuziek 2016, mei 2017 (RIS297399).

4 Onder totale economische impact vallen de bestedingen van de additionele bezoekers, de afgeleide bestedingen en de bestedingen van festivalorganisatoren, podia, horecabedrijven ten behoeve van popmuziekactiviteiten aan toeleveranciers in Den Haag.

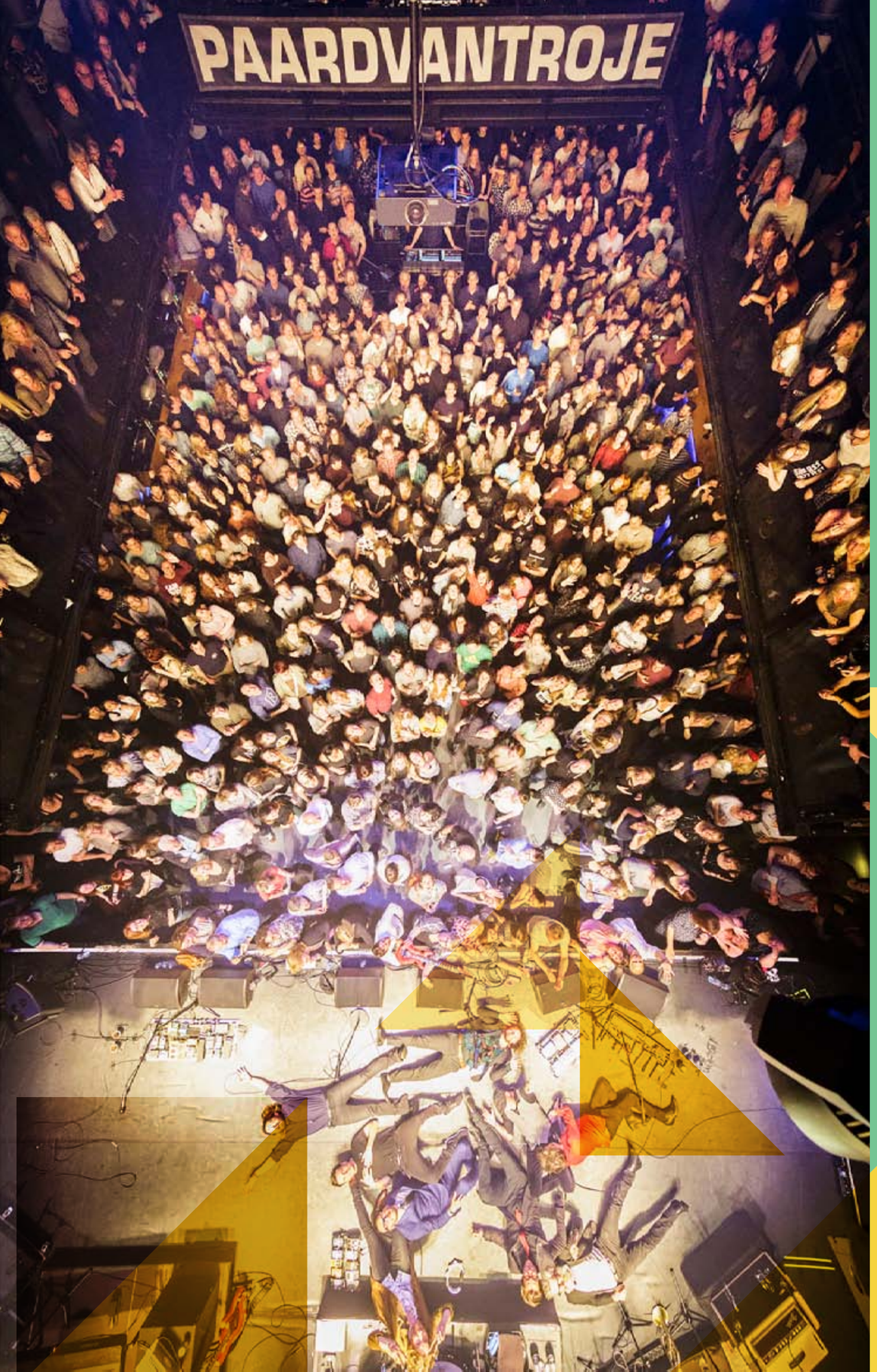

3. Terugblik Popnota 2007

Met de Popnota in 2007 heeft het toenmalige college een extra impuls willen gegeven aan de ontwikkeling van de Haagse popsector. De beleidsambities uit de Popnota 2007 hebben hun vruchten afgeworpen:

- Er is geïnvesteerd in het gebouw van het Haags Pop Centrum door oefenruimtes toe te voegen.
- De Grote Markt heeft zich ontwikkeld tot een belangrijke plek voor popmuziek in de stad.
- Er is onderzoek geweest naar talentontwikkeling van urban arts.
- Van de festivals die in 2007 en 2008 incidenteel zijn gesubsidieerd, vindt een aantal in 2017 nog steeds plaats, zoals de Haagse Pop Week.
- Opkomend talent kan zich inschrijven voor Road to Parkpop om een plek op het Haags Podium op Parkpop (voorheen X-Stage) te veroveren.
- Ook wist een aantal festivals zich na 2007 door te ontwikkelen.
- In 2014 is het voormalig Programmeurs Overleg Popmuziek (POP) omgevormd tot het Haags Overleg Popmuziek (HOP). Deelnemers aan het HOP behartigen de gezamenlijke belangen, inventariseren en pakken knelpunten aan, en stemmen activiteiten en projecten af. Zo is er aandacht voor het onderzoek naar de vergunningverlening van evenementen en de inventarisatie van Electronic Dance Music in Den Haag.
- Het budget van het POP is veranderd in de Projectregeling Popmuziek Den Haag, waarvan het budget wordt beheerd door het Paard.
- In 2007 is begonnen met het Fonds Pop Over Zee. Haagse bands en acts kunnen een financiële bijdrage vragen voor optredens in het buitenland. Het kader van Music City The Hague, een uitvoering van een raadsbesluit/beleidsprogramma Visie Haagse Citymarketing 2011-2015, heeft in de periode 2010 tot en met 2016 als doel gehad om Den Haag als muziek/popstad te promoten in het buitenland. Door Haagse acts te presenteren op twee belangrijke showcasefestivals (het Reeperbahnfestival in Hamburg en The Great Escape in Brighton) hebben diverse buitenlandse tours en optredens plaatsgevonden voor onder meer Taymir, The Deaf, Monomyth, Soul Sister Dance Revolution en Splendid. Vanaf 2017 is popmuziek in de nieuwe aanpak Haagse Citybranding[5] niet langer een speerpunt bij de promotie van Den Haag.

5 Aanpak Haagse Citybranding 2020 (RIS288025)

4. Meer plek voor popmuziek

Landelijk beeld

Podia en festivals zijn boegbeelden voor de popcultuur en hebben een belangrijke rol bij talentontwikkeling. Beginnende bands kunnen vlieguren maken en publiek kan nieuw talent ontdekken. Minister Bussemaker schrijft[6] in maart 2016 in een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waarin ze aandacht vraagt voor de positie van poppodia in Nederland, dat poppodia onder financiële druk staan.

Poppodia fungeren steeds vaker als creatieve hotspots waar een waardevolle kruisbestuiving plaatsvindt tussen jong en gevestigd talent. Gevolg van de druk op poppodia is dat het voor programmeurs risicovoller wordt om beginnend talent te programmeren. Hetzelfde geldt voor artistiek innovatieve en cultureel diverse programmering.

Samenwerking tussen uitvoerenden en podia en festivals wordt dan ook belangrijker voor een succesvol publieksbereik. Om de kwaliteit en pluriformiteit van het aanbod te behouden is vanuit het Rijk, inclusief de cultuurfondsen, een goede samenwerking met de gemeenten noodzakelijk. Die samenwerking tussen het Rijk en de gemeenten wordt de komende periode geïntensiveerd, stelt de minister.

Het voornemen is dat het Rijk en andere overheden voor de subsidieperiode 2021-2024 een gezamenlijke adviesaanvraag voorleggen aan de Raad voor Cultuur. Daarnaast moedigt de minister bestuurders en andere overheden aan om leegstaande panden door creatieve ondernemers te laten gebruiken. In Den Haag gebeurt dit al jaren (zie paragraaf over broedplaatsen).

Lokaal beeld

Popmuziek is in beweging, evenals de stad. Bij nieuw te ontwikkelen gebieden is het wenselijk in de planvorming al rekening te houden met het creëren van speelplekken. Den Haag heeft een boeiende, gevarieerde infrastructuur van podia, festivals en oefenfaciliteiten, zo blijkt volgens de Adviescommissie uit de aanvragen voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020. Er is echter behoefte aan een middenpodium in de stad, zo blijkt uit gesprekken met de popsector.

Den Haag telt in 2016 25 podia voor live popconcerten en dj-optredens. Het zijn pop- en jazzpodia, theaters/schouwburgen, kerken en overige accommodaties. Een infrastructuur met podia van verschillende grootes wordt als ideaal gezien. Van kleine, midden tot grote podia waar talenten en initiatieven zich verder kunnen ontwikkelen.

Levendig nachtleven

Idealiter streven we naar een popsector die onderdeel uitmaakt van een levendig nachtleven. Juist het beperkte aantal speelplekken en het imago van een weinig levendig nachtleven vormen bedreigingen van de huidige popsector. Ook zou de sector graag meer mogelijkheden willen zien in de vorm van fysieke plekken waar initiatieven (ook buiten het centrum) kunnen ontstaan.

Groot podium

Het grootste podium voor popmuziek in Den Haag en Zuid-Holland is het Paard met een totale capaciteit van 1.400 staanplaatsen. Jaarlijks organiseert het Paard in de Grote Zaal (1.100 staanplaatsen) en Kleine Zaal (300 staanplaatsen) zo'n 150 concerten van nationale en internationale artiesten, ruim 100 dance-evenementen in de avond en de nacht, en een aantal eigen festivals.

Daarnaast is het Paard locatie voor festivals die door andere organisaties worden geprogrammeerd en evenementen zoals Rewire, Haagse Popweek, Popronde, I Love Hiphop en sinds 2016 ook Crossing Border. Theaters die popmuziekactiviteiten naast andere genres programmeren zijn het Zuiderstrandtheater, World Forum en Het Nationale Theater (Theater aan het Spui, Zaal3, en de Koninklijke Schouwburg). In de Nieuwe Kerk en de Grote Kerk worden ook popmuziekactiviteiten georganiseerd.

Middenpodia

Voor een optimale popinfrastructuur is de aanwezigheid van een volledige keten noodzakelijk. Om opkomend talent, die de kleine podia ontgroeid zijn, in de stad nog beter te kunnen faciliteren en te ondersteunen is een middenpodium essentieel met een capaciteit tussen 200 en 500 personen. Het college zal de behoefte gedetailleerder in kaart brengen en de mogelijkheden daartoe onderzoeken.

Kwetsbaar

In de afgelopen jaren zijn in Den Haag twee podia met een capaciteit rond 300 bezoekers verdwenen: Bazart in 2013 en De Supermarkt in 2015. Na het vertrek van Bazart heeft eind 2015 De Vinger met een podium voor underground en buitenlandse bands tijdelijk haar intrek in het pand genomen. Op de Kleine Zaal van het Paard en de tijdelijke beschikbaarheid van De Vinger na zijn er in Den Haag geen andere podia met middenpodiumcapaciteit van ten minste 200 personen. Dat maakt de keten van talentontwikkeling kwetsbaar.

Beleidsvoornemen - Om een optimale popinfrastructuur te bevorderen waar talenten verschillende schakels in de keten doorlopen om zich te ontwikkelen, zal het college de mogelijkheden van een middenpodium onderzoeken.

6 Kamerbrief 'Een investering in popmuziek – uitvoering motie nr. 32820-159'

Kleine podia

Uit gesprekken met de sector blijkt er behoefte aan meer over de stad verspreide speelplekken, zoals cafépodia, leegstaande gebouwen die kunnen fungeren als tijdelijk pop-up podium en meer bijzondere speelplekken zoals de kelder van The Grey Space in The Middle op de Paviljoensgracht of Het Magazijn (de kelder van Bleyenberg).

Beginnende artiesten

In het Paardcafé treden jaarlijks ruim 300 veelal beginnende en lokale artiesten op. Andere belangrijke poppodia (met kleine zalen) zijn: het Haags Pop Centrum (HPC), Musicon, Saturnus, PIP, Koorenhuis en De Regentenkamer.

Muziekcafés en clubs

Daarnaast telt Den Haag circa 50 horecabedrijven zoals (muziek)cafés, clubs en strandtenten, die popmuziekactiviteiten programmeren. De muziekcafés, de grootste groep, bieden wekelijks of maandelijks een laagdrempelig podium voor (Haagse) muzikanten. De clubs en strandtenten programmeren veelal dj-optredens en voornamelijk Electronic Dance Music. Het Magazijn (de kelder van Bleyenberg) is sinds de zomer 2017 een aanvulling op het aanbod met een podium dat zich voornamelijk richt op elektronische muziek.

Onderwijs en Cultuur Centrum (OCC)

Met de komst van het Onderwijs en Cultuur Centrum (OCC) heeft Den Haag over enkele jaren een nieuwe grote zaal voor popconcerten met een capaciteit van 2.500 plaatsen in een combinatie van zittend en staand publiek.

Daarmee wordt het mogelijk om grote namen uit de Nederlandse en internationale popmuziek naar Den Haag te halen. Met de unieke kans om concerten voor een publiek van deze grootte aan te kunnen bieden is het OCC van toegevoegde waarde voor de stad. De theaterzaal in het OCC heeft een capaciteit van 1.300 zittende bezoekers voor de meer theatrale popconcerten, maar ook specifiek voor jazz en wereldmuziek. De Stichting Dans- en Muziekcentrum heeft de ambitie om jaarlijks 30 popconcerten te programmeren. Het college ziet voor de programmering van popconcerten in het OCC een rol voor het Paard weggelegd.

Beleidsvoornemen - Vanwege de kans om Den Haag als popstad beter op de kaart te zetten door het aanbod van popconcerten voor een publiek van 2.500 personen in het Onderwijs Cultuur Complex, zal het college de samenwerking tussen het Dans- en Muziekcentrum en het Paard stimuleren.

Festivals en evenementen

Den Haag Festivalstad. De stad kent van oudsher een breed palet aan popmuziekfestivals. Door de vele festivals en evenementen presenteert Den Haag zich als een aantrekkelijke stad om te bezoeken en om in te wonen. Ook zorgen festivals en evenementen voor een grote economische waarde van de stad.

Den Haag wordt door de popsector omschreven als een festivalstad waarbij festivals en evenementen voornamelijk in de zomer plaatsvinden. Deze festivals bieden talenten kansen om podiumervaring op te doen en zich te presenteren aan een groter publiek. Sinds 2007 is het aantal festivals in Den Haag toegenomen: van 48 in 2007 naar 55 popmuziekfestivals in 2016. Het zijn zowel kleine als grote festivals die vrijwel allemaal jaarlijks terugkeren. Zoals: Parkpop, Night at the Park, Bevrijdingsfestival Den Haag, The Life I Live Festival, Jazz in de Gracht, Live on the Beach, Kaderock, Schollenpop, REWIRE, Sniester, Submarine, het I Love Hiphop Festival, The Crave, Grauzone, of festivals waarin popmuziek een substantieel aandeel heeft zoals TodaysArt, het Zeeheldenfestival en Crossing Border.

Concerten op Malieveld

Concerten op het Malieveld van grote (inter) nationale artiesten passen bij Den Haag. De gemeente Den Haag heeft contact met MOJO om jaarlijks één of meer concerten met (inter)nationale artiesten in Den Haag te laten plaats vinden. Deze concerten dragen bij aan een jonger en bruisender (inter)nationaal imago van Den Haag en zorgen voor directe economische spin-off voor de stad. Zij zorgen voor inkomsten en werkgelegenheid en leveren een bijdrage aan de (inter)nationale profilering van de stad Den Haag als bruisende, dynamische stad die ook aantrekkelijk is voor jongeren. Het Malieveld is bij uitstek de evenementenlocatie voor grote aansprekende concerten en festivals. De gesteldheid van het Malieveld moet worden aangepakt. Daarom kijkt de gemeente Den Haag samen met Staatsbosheer hoe de gesteldheid van het Malieveld kan worden verbeterd.

Uitbreiding festivalseizoen

De sector heeft in gesprekken aangegeven dat zij graag het festivalseizoen zien uitbreiden naar de winter zodat er het gehele kalenderjaar meer mogelijkheden zijn. Het Centraal Evenementenbureau Den Haag (CEB, zie ook 8.1), dat sinds de zomer van 2017 operationeel is, stelt een stadsbrede evenementenkalender op. Hoewel de kalender inzicht in de spreiding van muziekfestivals en - evenementen door het jaar heen biedt, blijft het de keuze van een organisator wanneer een festival of evenement plaatsvindt.

Economische spin-off

Festivals zorgen voor een grote economische waarde en versterken het toeristische profiel van Den Haag als aantrekkelijke stad. Met name grote festivals zorgen voor substantiële economische spin-off door de bestedingen van bezoekers. Kleine festivals zijn van belang voor de stad omdat zij een relatief groot aandeel van de inkomsten lokaal besteden. Daarom is het belangrijk om een balans te vinden in het faciliteren van zowel een aanbod van grote als kleine popmuziekfestivals.

Onderzoek verlening evenementenvergunning

In zowel de gemeenteraad als in het culturele veld is de afgelopen jaren diverse malen gesproken over het vergunningverleningstraject voor kleine en grote evenementen. Daaruit blijkt dat de regelgeving (te) complex zou zijn en in sommige gevallen te veel drempels oplegt voor organisatoren van kleine en grote evenementen. Om dit te toetsen heeft het college op verzoek van de gemeenteraad in 2015 onderzoek laten doen naar de gang van zaken rond de verlening van evenementenvergunningen. In hoofdstuk 8.1 wordt hier nader op ingegaan.

Oefenruimtes

Een onmisbaar onderdeel van de Haagse popinfrastructuur zijn repetitie- en oefenruimtes. Hoewel oefenruimtes steeds meer door een diverse groep in gebruik wordt genomen, weten nog niet alle groepen muzikanten de weg naar de oefenruimtes te vinden.

Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat de huidige oefenruimtes van oudsher georiënteerd zijn op rockmuziek en niet aansluiten op de behoeften, wensen en faciliteiten van alle groepen muzikanten. Dat kan omdat het imago en/of de sfeer niet iedereen aanspreekt of omdat bands steeds meer elektronisch van aard zijn en er meer elektronische muziekinstrumenten worden gebruikt zoals samplers, drummachines et cetera.

De volgende locaties bieden mogelijkheden voor muzikanten om te oefenen:

- Haags Pop Centrum, 16 oefenruimtes
- Musicon, 10 oefenruimtes
- Musiclab, 5 oefenruimtes
- Mooof, 5 oefenruimtes
- Scheveningse Muziekschuur, 3 oefenruimtes
- Theater De Vaillant, 3 oefenruimtes
- Koorenhuis, 5 oefenruimtes

Beleidsvoornemen – Het college wil samen met de aanbieders van oefenruimtes verkennen welke mogelijkheden er zijn om nieuwe groepen muzikanten aan te spreken.

Popmuseum

Eind 2016 heeft de gemeenteraad het college verzocht in gesprek te gaan met Museum RockArt, gevestigd in Hoek van Holland, om te verkennen of er een geschikte locatie voor het popmuseum gevonden kan worden in Den Haag. Het gaat om het huisvesten van drie pijlers van het museum: een presentatie- of museumplek met een podium voor live performances , een depot en archief annex kenniscentrum. In de afgelopen periode is er constructief overleg geweest met RockArt. In samenspraak met het projectteam wordt, met name binnen de panden die in het bezit zijn van gemeente Den Haag, actief gezocht naar mogelijk geschikte panden voor de huisvesting van het museum RockArt.

Rijke traditie

Het college deelt de opvatting van de raad dat Museum RockArt heel goed past bij de rijke traditie van Den Haag als popstad. Het college zal de komende tijd in goed overleg met de initiatiefnemers actief blijven zoeken naar een geschikte locatie. Als RockArt naar Den Haag verhuist, zal het museum zich niet enkel richten op Haagse beatbands zoals Q65, de Golden Earring, Motions en Shocking Blue, maar ook de liefhebber van de hedendaagse popmuziek (Anouk, Kane etc.) en zo aansluiten bij de voorkeuren van een jonger en breder publiek.

Beleidsvoornemen – Het college zal samen met de initiatiefnemer van RockArt onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om Museum RockArt van Hoek van Holland naar Den Haag te verhuizen. Als het popmuseum RockArt naar Den Haag verhuist dan geldt de voorwaarde dat RockArt zich inzet om ook aan te sluiten op een jong en divers publiek en op de Haagse popsector.

Popdistrict

Net zoals dat het Museumkwartier rondom het Lange Voorhout een gebied is waar veel musea en erfgoed bezienswaardigheden zijn, heeft het gebied rondom de Grote Markt zich ontwikkeld tot Popdistrict, een plek waar veel initiatieven rond popmuziek plaatsvinden. De komende jaren wil het Popdistrict zich verder ontwikkelen tot een gebied waar steeds meer partijen uit de popsector naar toe trekken of zich vestigen.

De Grote Markt en de aangelegen horeca- en cultuurgelegenheden bieden met regelmaat een podium aan muzikanten. Sinds 2017 wordt de naam Popdistrict gehanteerd (voorheen PopHotSpot). De programmering staat namelijk niet alleen op één spot maar verspreidt zich over het gebied rondom de Grote Markt: van het Paard en het Koorenhuis tot aan de Grey Space in the Middle, Lutherse Kerk, het Nutshuis en de Rootz. In de bijlage is een overzichtskaart van het Popdistrict opgenomen. Er bestaat binnen het Popdistrict een samenwerking tussen culturele en horecaondernemers en ook culturele partners zoals Musicon en het Haags Pop Centrum.

Andere evenementen

Eén van de grootste evenementen is het Sniester festival dat sinds 2014 door de Stichting Popdistrict samen met het Paard wordt georganiseerd. Daarnaast is er het Summertime Festival dat samen wordt georganiseerd met Musicon en andere evenementen zoals de viering van St. Patrick's Day, The Hague Rainbow Festival, het Wild Rooster Festival, het One Festival en het Out of Office festival. Het Popdistrict neemt een belangrijke plaats in binnen het Life I Live Festival (Koningsdag en Koningsnacht) en tijdens de Haagse Popweek. Ook is er een nieuwe samenwerking met Crossing Border die hun festival hebben verplaatst van het NT/ Schouwburgcomplex naar het Popdistrict om een breder publiek te bereiken. Sinds 2017 is er ook een samenwerking tussen het Popdistrict en Parkpop Down Town.

Kantoorruimte

Naast festivals en evenementen moet het Popdistrict ook aanbod van kantoorruimte gaan bieden voor mensen die in en voor de popsector werken. Het college is enthousiast over dit initiatief. De evenementen in het Popdistrict bereiken een groot publiek en zorgen voor een levendige binnenstad en een verhoging van de leefbaarheid. Dit is aantrekkelijk voor studenten, young professionals en young creatives en vergroot de aantrekkingskracht op en creativiteit in het gehele gebied.

Beleidsvoornemen – De ontwikkeling van het Popdistrict zorgt voor een levendige binnenstad, een verhoging van de leefbaarheid en vergroot de aantrekkingskracht en positionering van het gehele gebied. Het college zal de ontwikkeling van het Popdistrict stimuleren.

Binckhorst

In de planvorming van nieuw te ontwikkelen gebieden bestaat de wens om al rekening te houden met het creëren van speelplekken. De herontwikkeling van de Binckhorst geeft mogelijkheden voor nieuwe podia, festivals en evenementen.

Evenementen worden toegestaan mits het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast. In het omgevingsplan Binckhorst is reeds aangegeven dat tien evenementen voor maximaal 2.500 bezoekers en vijf evenementen voor maximaal 25.000 bezoekers mogen plaatsvinden.

Beleidsvoornemen – De herontwikkeling van de Binckhorst geeft mogelijkheden voor nieuwe podia/festivals/evenementen. De ambitie ten aanzien van evenementen is dat deze worden toegestaan, mits het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast. In het omgevingsplan is reeds aangegeven dat in deze deelgebieden tien evenementen voor maximaal 2.500 bezoekers en vijf evenementen voor maximaal 25.000 bezoekers mogen plaatsvinden. Daarnaast is het wenselijk bij nieuwe gebiedsontwikkeling rekening te houden met het creëren van speelplekken.

Aantrekkingskracht

De Binckhorst heeft al een aantrekkingskracht op de popmuzieksector. Een voorbeeld hiervan zijn de Pollux Studio's, een placemaking-traject dat door een leegstandsbeheerder samen met een gebiedsontwikkelaar in gang is gezet. Dit traject gaat uit van de kracht van de plek; al aanwezige kwaliteiten worden ingezet en versterkt om de aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten en de verblijfswaarde te versterken.

Muziek als pijler

Muziek is de belangrijkste pijler voor de invulling van het complex. Door de incomplete staat van de panden en de voorwaarde van een eigen investering worden gegadigden uit de muzieksector gevraagd om te improviseren, experimenteren en samen te werken. Hierdoor wordt de plek rondom de Pollux Studio's een dynamische muzikale hotspot waar muziekprofessionals en creatievelingen samenkomen.

Muziekproducers

Op dit moment is in een deel van de locaties al een aantal muziekproducers gevestigd. Na een oproep onder verschillende pioniers uit de muziekscene zijn er talloze inschrijvingen geweest. Dit bevestigt dat het tijdelijk gebruik van panden in een nieuw te ontwikkelen gebied aansluit op de behoefte en zorgt voor verrassing, authenticiteit en beleving.

Broedplaatsen

Aan de hand van het broedplaatsenbeleid zet het college in op het behoud en het versterken van de bijzondere positie die Den Haag inneemt als kunstenaars- en makersstad. Deze aanpak richt zich op het toevoegen van betaalbare werk- en oefenruimte voor kunstenaars en andere culturele ondernemers. Plekken met ruimte voor onderzoek, ontwikkeling en experiment als voorwaarden voor innovatie en vernieuwing binnen kunst en cultuur.

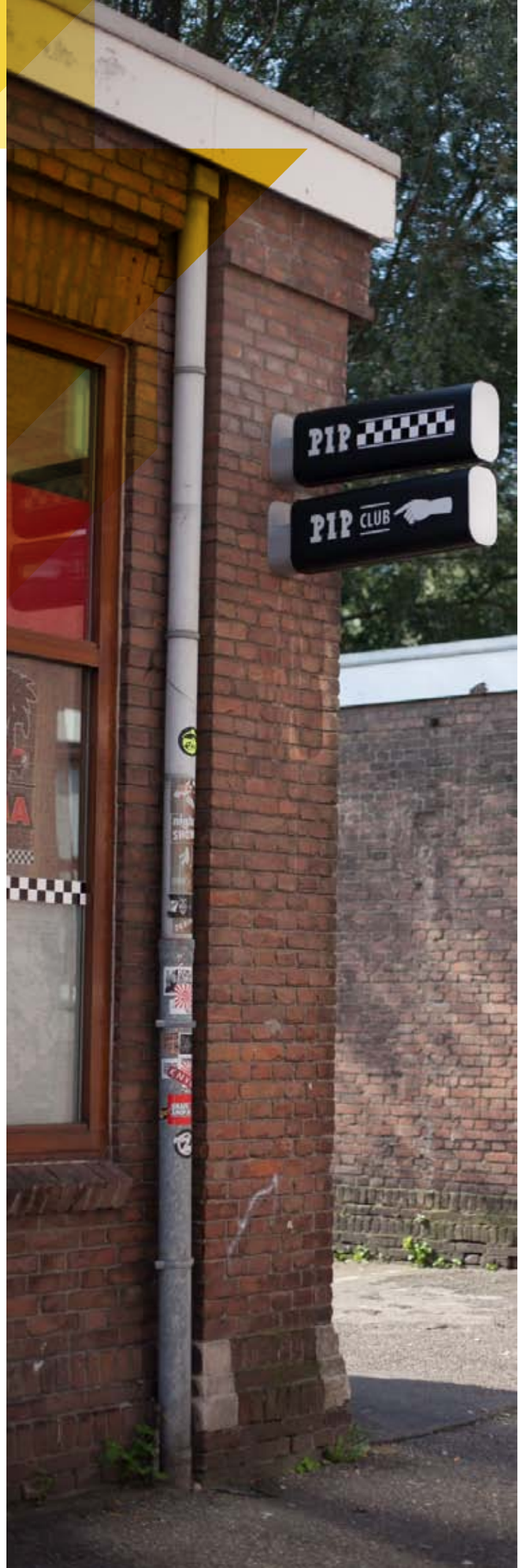

Haagse broedplaatsen en kunstenaarsinitiatieven hebben een zwaartepunt bij de beeldende kunst. Doordat kunstvormen steeds vaker interdisciplinair worden is er een toenemend aantal broedplaatsen waarbinnen verbindingen met andere kunstdisciplines ontstaan zoals met popmuziek. In het verleden heeft bijvoorbeeld een plek als F.A.S.T. bewezen dat zij een impuls kan geven aan de pop- en subcultuur.

Muziek centrale rol

Stichting Ruimtevaart is van oudsher al een broedplaats waar muziek een centrale rol speelt. WD4X is een nieuwe broedplaats aan het Willem Dreespark 312 waar kunstenaarsplatform iii haar studio's, oefenruimtes en presentatieruimte heeft. Tegelijk zijn er een aantal broedplaatsen en initiatieven die popmuziek als profiel hebben (PIP, Studio LOOS, Pollux Studio's en de Regentenkamer) en bieden verschillende broedplaatsen ruimte voor muziekprogrammering zoals De Besturing en Quartair.

Dynamisch popklimaat

Het kunstenaarsinitiatief iii, dat bestaat uit een groep internationale alumni van de masteropleiding ArtScience en de opleiding Sonologie van het Koninklijk Conservatorium, onderstreept het belang van de aanwezigheid van het Koninklijk Conservatorium en de KABK in Den Haag voor een goed en dynamisch popklimaat. Beide opleidingen trekken van over de hele wereld muzikaal talent naar Den Haag. Talent dat tijdens de opleiding wordt gestimuleerd om presentaties te geven en om op te treden om in aanraking te komen met een publiek. Deze talentvolle kunstenaars en musici kiezen er net als de leden van iii vaak voor om hun beroepspraktijk in Den Haag op te bouwen. Daar heeft de stad baat bij.

Broedplaatssubsidie

In de Update Notitie Broedplaatsen 2015 heeft het college al aangegeven dat de Broedplaatssubsidie voor artistiek inhoudelijke activiteiten, waarbij een kunstenaarsinitiatief en/of een broedplaats betrokken is, wordt doorgezet. Ook met het oog op een dynamisch en vernieuwend popklimaat in de stad onderstreept het college opnieuw het belang van deze subsidie. Jaarlijks is een subsidiebudget beschikbaar van € 75.000,-. Kunstenaarsinitiatieven gericht op geluidskunst en muziekensembles als Sonolab, Fauna, Artek, MUTU Ensemble, iii, Monotak Collective en Vrijhaven ontvingen afgelopen jaar Broedplaatssubsidie. Zij verrijken het popklimaat in de stad en leveren een extra en constant veranderende dimensie aan het begrip popmuziek.

Beleidsvoornemen – In het verlengde van de aanmoediging van het rijk zal het college het gebruik van leegstaande panden door creatieve ondernemers stimuleren en de broedplaatsensubsidie continueren om daarmee ook de popinfrastructuur te versterken.

5. Talentontwikkeling

Landelijk beeld

Om talentontwikkeling goed te laten werken is een netwerk van belang dat initiatieven voor muziekeducatie en talentontwikkeling verbindt, zowel publiek als privaat en zowel binnen- als buitenschools.

Dat schrijft[7] de minister van Cultuur in maart 2016. Er wordt belang gehecht aan samenwerkingsverbanden van partners in het cultuuronderwijsveld die zich inzetten voor de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn muziek van primair naar voortgezet onderwijs. Ook ziet de minister een taak weggelegd voor podia die een platformfunctie vervullen. Jong talent kan mede dankzij deze initiatieven de stap maken naar professional door podiumervaring op te doen, door eigen publiek op te bouwen of zelfs internationaal door te breken.

Lokaal beeld

Een goed kunstklimaat met oog en plaats voor vernieuwing kan niet zonder de aanwas van nieuw talent. Talent is het fundament waarop de popsector is gebouwd. Het stimuleren van het makersklimaat en talentontwikkeling heeft de gemeente daarom als één van haar speerpunten in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 benoemd.

In het Beleidskader heeft het college binnen het budget voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 € 500.000,00 gereserveerd voor een meer flexibele inzet van initiatieven op het gebied van talentontwikkeling en versterking van het makersklimaat. In dit kader krijgen binnen de popsector Stichting Aight, het Haags Pop Centrum, LOOS, Ensemble Klang, PIP, Rewire en Musicon extra middelen.

Poptalent

Poppodia nemen een cruciale rol in bij de ontwikkeling van poptalenten. Talentontwikkeling is echter breder dan podiumervaring opdoen. Het gaat om de gehele keten: van de eerste stap van kennismaking, via de mogelijkheden om te leren spelen en te repeteren en naar de kansen om op te treden en te professionaliseren. In Den Haag bestaan er verschillende talentontwikkelingstrajecten. De oefenruimtes van het HPC en Musicon, bandcoachingstrajecten van Ready to Play, Popschool Den Haag en het HPC en de vele podiumcafés en festivals bieden jonge talenten mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen. Ook bieden Musicon en Aight talentontwikkelingstrajecten.

7 Kamerbrief 'Een investering in popmuziek – uitvoering motie nr. 32820-159'

Popronde

Ook is er de Popronde; een gratis toegankelijk, jaarlijks terugkerend, landelijk reizend muziekfestival. Een selectie van 130 talentvolle, opkomende artiesten krijgen bij de Popronde de gelegenheid om zich tijdens een tour langs 40 steden in Nederland te presenteren. Deelname aan de Popronde zorgt voor speel- en tourervaring, een landelijk netwerk en begeleiding door professionals. Het HPC, PIP, Popdistrict en het Paard zijn samenwerkingspartners van de Popronde.

Inventarisatie

Hoewel er veel aanbod van verschillende talentontwikkelingstrajecten is, is het voor jong talent niet altijd helder waar het terecht kan met vragen over verdere ontwikkeling en ondersteuningsmogelijkheden. Ook is onvoldoende helder in hoeverre er sprake is van een overlap in de verschillende talentontwikkelingstrajecten.

Om deze reden vindt het college het wenselijk om de talentontwikkelingstrajecten in Den Haag te inventariseren. Bij de inventarisatie van het aanbod zal ook gekeken moeten worden naar het genre van het talentontwikkelingstraject. De demografische samenstelling van de stad vraagt namelijk ook om talentontwikkelingstrajecten van diverse muziekstromingen.

In kaart brengen

Momenteel is onvoldoende in kaart gebracht of de talentontwikkelingstrajecten aansluiten op de diversiteit van de stad. Een overzicht van al het aanbod op het gebied van talentontwikkeling zal toegankelijk worden gemaakt op één centrale plek. Het college ziet zowel voor de inventarisatie als de informatievoorziening omtrent talentontwikkelingstrajecten een rol voor CultuurSchakel.

Beleidsvoornemen – Het college vindt het wenselijk de talentontwikkelingstrajecten in Den Haag te inventariseren. Bij de inventarisatie moet tevens onderzocht worden in hoeverre het aanbod aansluit op de diversiteit in de stad. Het college ziet zowel voor de inventarisatie van talentontwikkelingstrajecten als het centraal beschikbaar stellen van een overzicht een rol voor CultuurSchakel.

Popopleiding

De popsector heeft aangegeven graag een popopleiding in het kunstvakonderwijs in Den Haag te willen zien omdat dit het popklimaat zal bevorderen.

Hoewel het Koninklijk Conservatorium diverse opleidingen voor de uitvoerende – en onderzoekende musicus aanbiedt (voor klassieke muziek, oude muziek, jazz, directie, compositie, sonologie, art of sound, art science, muziekeducatie en muziektheorie) ontbreekt een popopleiding.

Opleidingsaanbod

Het landelijk beleid voor hbo- en mbo-opleidingen streeft echter een doelmatig opleidingsaanbod na alsmede aansluiting op de arbeidsmarkt. Ook regionale spreiding is een factor. Zo lang er voldoende opleidingen in de regio worden aangeboden (Codarts Rotterdam) ligt het niet voor de hand een nieuwe opleiding te beginnen omdat het arbeidsmarktperspectief te beperkt is.

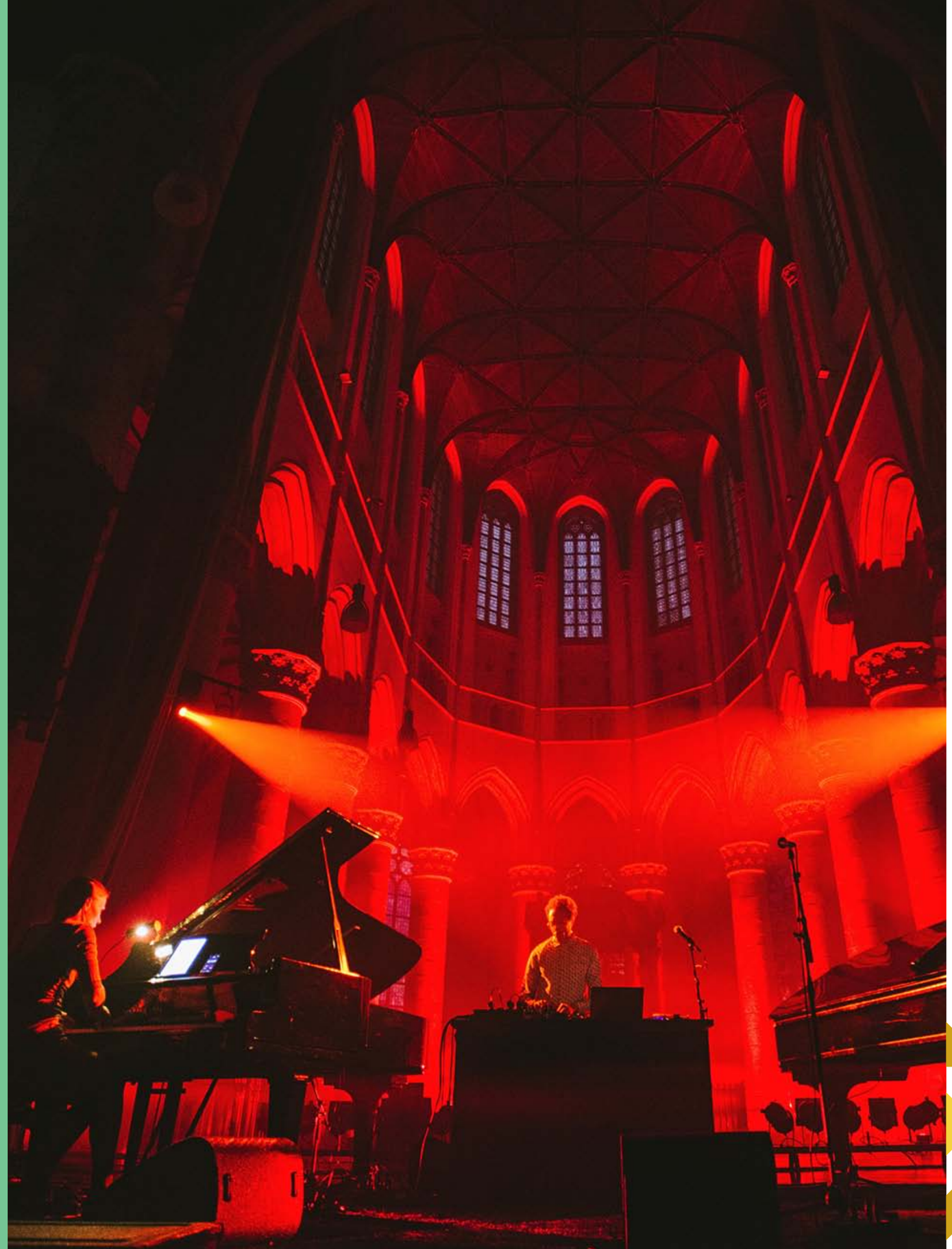

6. Samenwerken in de popsector

In het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 heeft het college aangegeven dat het van belang is dat popinstellingen, podia en festivals samen (blijven) werken. De samenwerking is nodig om de zo belangrijke talentontwikkeling te bevorderen en beginnende artiesten een podium te geven en om activiteiten op elkaar af te stemmen en het evenwicht van de popinfrastructuur te waarborgen.

Onderlinge overleggen

Popinstellingen en festivals ervaren de onderlinge samenwerking en de samenwerking met artiesten als goed en collegiaal. De samenwerking bestaat voornamelijk uit het promoten van elkaar en het afstemmen van de programmering.

Een aantal voorbeelden van overleggen die momenteel binnen de instellingen en organisaties bestaan zijn:

- Het Haags Overleg Popmuziek (HOP) waar vertegenwoordigers uit de popsector actuele zaken bespreken, activiteiten afstemmen, kennis en expertise delen en inzetten op mogelijk nieuwe samenwerkingsverbanden. De Haagse popscene en het popbeleid staan hierbij centraal. Het overleg vindt sinds eind 2014 twee tot drie keer per jaar plaats.
- Projectregeling Popmuziek Den Haag; een projectregeling waar nieuwe, jonge initiatiefnemers en organisatoren die zich in Den Haag bezighouden met popmuziek een aanvraag bij kunnen indienen. De voorkeur gaat uit naar projecten die (nog) geen financiele bijdrage van de gemeente Den Haag ontvangen. Het budget wordt beheerd door het Paard. De directies van het Paard en het HPC beoordelen de aanvragen onder onafhankelijk voorzitterschap van de Popunie.

Andere samenwerkingsverbanden zijn:

- Stichting Popdistrict, een samenwerkingsverband op en rondom de Grote Markt. Het Popdistrict organiseert festivals, evenementen en concerten met als doel het stimuleren van de populaire cultuur en het verhogen van de leefbaarheid.
- Jazz070, een samenwerkingsverband van ProJazz, Prospero, Paard, Dans- en Muziekcentrum en het Koninklijk Conservatorium.
- General Urban Arts Platform (GUAP), een samenwerkingsverband tussen Theater de Vaillant/Studio S, Paard, Stichting Aight, Musicon, De Mussen, Level-Up, CultuurSchakel, Young&Zakelijk, GoHard/Rappen op School, Urban Daughter en Young Agga/Den Haag FM.

Impuls dansscene

Bij de vaststelling van de Horecavisie[8] heeft de gemeenteraad een motie ingediend voor een impuls aan de Haagse dancescene. Naar aanleiding hiervan is geïnventariseerd wat er op het gebied van Electronic Dance Music (EDM) in Den Haag wordt georganiseerd. In het najaar van 2016 en begin 2017 zijn er twee bijeenkomsten geweest met EDM-programmeurs en -organisatoren.

Tijdens deze bijeenkomsten bleek behoefte aan meer samenwerking. Een aantal deelnemers, die nog niet bij het Haags Overleg Popmuziek betrokken was, gaf aan zich in de toekomst bij het HOP te willen aansluiten. Anderen gaven aan behoefte te hebben aan een overleg met EDM-programmeurs en organisatoren dat zich puur op inhoud zal richten. Het college zal een overleg faciliteren waar behoefte aan is. Het voortouw hierin ligt echter bij de popsector zelf.

Sinds de motie inzake een Impuls aan de Haagse dancescene is ingediend, zijn er positieve ontwikkelingen op het gebied van EDM programmering in de stad. De raad wordt hierover separaat geïnformeerd via een commissiebrief (Ontwikkelingen Haagse Dancescene).

Beleidsvoornemen – Het college stimuleert de ontwikkeling van een platformoverleg voor EDM-programmeurs en organisatoren. Het college faciliteert daar waar behoefte aan is.

Samenwerking tussen popinstellingen, cultuurankers en CultuurSchakel

Een samenwerking tussen CultuurSchakel, de cultuurankers en de popsector zorgt voor een uitwisseling van kennis en ervaring die voor alle partijen waardevol is. Het college constateert dat de mogelijkheden tot samenwerking (nog) niet altijd ten volle worden benut.

Cultuurankers

De acht cultuurankers zijn culturele instellingen in de stadsdelen die zich met hun activiteiten in de eerste plaats richten op bewoners in het eigen stadsdeel met als doel het vergroten van de cultuurdeelname. Zo geven de cultuurankers bijvoorbeeld amateurmuzikanten of organisaties uit het stadsdeel de gelegenheid om op te treden en faciliteren ze popevenementen door en voor bewoners. 'Loosduinen gaat Los' is een voorbeeld van een festival met popprogrammering dat is ontstaan op initiatief van het cultuuranker Loosduinen, culturele partners in het stadsdeel en bewoners.

Behoeften van bewoners

De cultuurankers werken vaak samen met een of meerdere stedelijke podia, bijvoorbeeld in geval van de afstemming rond de programmering. CultuurSchakel (het Servicecentrum Cultuurparticipatie) wil cultuurparticipatie in de stad vergroten. Net als de cultuurankers probeert ook CultuurSchakel in te spelen op de behoeften van bewoners, maar ondersteunt ook de belangen van aanbieders in de stad, zoals popmuziekscholen en ZZP'ers die muziekles geven. Verder wordt hun aanbod inzichtelijk gemaakt op de website van CultuurSchakel.

Bewoners betrekken

Popmuziek is van bijzondere waarde in het actief en passief betrekken van bewoners van alle leeftijden en diverse achtergronden bij cultuur en kan zo de cultuurdeelname vergroten. In het vinden van een aansluiting bij een nieuw en breder publiek spelen de cultuurankers een belangrijke rol. Voor de popinstellingen in de stad zijn een aantal cultuurankers partners om een nieuw en divers publiek, talent en nieuwe makers te zoeken, te vinden en te bereiken.

Programmaraden

Doordat een aantal van de cultuurankers gebruik maakt van programmaraden waarin bewoners vertegenwoordigd zijn en open staat voor initiatieven vanuit de wijk wordt een op maat gesneden programmering voor de wijk gerealiseerd. De cultuurankers bieden vaak een laagdrempelige infrastructuur voor (amateur)popmuzikanten. Een aantal cultuurankers heeft bovendien faciliteiten die interessant zijn voor popmuzikanten terwijl cultuurankers als Muzee en de Bibliotheek Loosduinen voor popmuziekprogrammering ook samenwerken met respectievelijk popzaal Saturnus en het Haags Pop Centrum.

Waardevolle samenwerking

Voorbeeld van een waardevolle samenwerking tussen CultuurSchakel, de cultuurankers en de popsector is 'People Stage' dat een initiatief is van CultuurSchakel. Door mee te doen aan een talentenwedstrijd, die in ieder stadsdeel bij een cultuuranker plaatsvindt, kunnen talenten een plekje op het People Stage podium op Parkpop bemachtigen. De talentenwedstrijd wordt onder andere georganiseerd door Ready to Play, de Popschool Den Haag en Popagenda Scheveningen waarbij CultuurSchakel de verbindende partij is.

Verdere uitbreiding

Het college vindt het wenselijk om de samenwerkingen tussen de popsector, cultuurankers en CultuurSchakel verder uit te breiden. De popsector, de cultuurankers en CultuurSchakel kunnen - gezien de waarden van popmuziek - vaker vanuit een samenwerking initiatieven en festivals op gebied van popmuziek in de wijken ondersteunen, adviseren en faciliteren waardoor talentontwikkeling, cultuurparticipatie en sociale cohesie meer gestimuleerd wordt. CultuurSchakel kan hierin een verbindende factor vormen. CultuurSchakel neemt deel aan het Haags Overleg Popmuziek (HOP). Daar brengt het de behoefte van actieve en passieve popmuziekliefhebbers aan de orde evenals het popmuziekaanbod vanuit de stadsdelen. Omdat de adviseurs van CultuurSchakel intensief contact onderhouden met de cultuurankers wijzen zij continu op de mogelijkheden die de cultuurankers bieden voor popmuziekprogrammering.

Beleidsvoornemen - Het college vindt het wenselijk om de samenwerkingen tussen de popsector, de cultuurankers en CultuurSchakel uit te breiden. CultuurSchakel, en in het bijzonder het Servicecentrum Cultuurparticipatie, kan hier de verbindende factor vormen. De adviseur van CultuurSchakel neemt deel aan het Haags Overleg Popmuziek (HOP) en stimuleert tegelijk het (amateur)aanbod en het aanbod van jong poptalent bij de acht cultuurankers. Zo kan popmuziek naar de wijken worden gebracht, maar kunnen wijkbewoners ook een podium dichtbij vinden. Het college stelt extra middelen beschikbaar waarmee CultuurSchakel het aantal beschikbare uren voor een adviseur tijdelijk kan uitbreiden. Onderzocht moet worden of en welke investeringen nodig zijn om bij de cultuurankers popmuziek te kunnen programmeren.

8 Horecavisie Den Haag en Uitwerkingsplan Horecavisie 2016-2019 (RIS288644).

7. Het brede bereik van popmuziek

Pluriformiteit

De hedendaagse Haagse popmuzikanten laten zien dat Den Haag niet langer enkel een beat- en rockstad is maar tevens een stad waar underground, Electronic Dance Music, rap, reggae, hiphop en andere muziekgenres op kunnen bloeien. Om te zorgen dat opkomend urban talent de vervolgstap in Den Haag maakt, is het General Urban Arts Platform (GUAP) opgezet.

Underground scene

De Haagse popwereld kenmerkt zich door een levendige underground scene met een experimenteel karakter. Met het florerende 'nicheaanbod' zet Den Haag zich internationaal op de kaart. Denk aan: Festival Rewire (voor hedendaagse muziek en geluid) en Grauzone (een multidisciplinair underground festival). Sinds 2017 is Bazart, het platform voor alternatieve nicheprogrammering, ondergebracht bij het Haags Pop Centrum onder de naam SubMarine. Het platform signaleert nieuwe muziektrends en -stromingen en programmeert deze binnen de huidige popinfrastructuur of op bijzondere plekken. Het accent van SubMarine ligt op acts uit en ontwikkelingen van Den Haag, gecombineerd met (inter)nationale programmering, waarbij ook expliciet aandacht wordt besteed aan wereldmuziek.

Electronic Dance Music

De laatste jaren zien we een stijgende lijn in de programmering van Electronic Dance Music (EDM) bij strandpaviljoens, clubs, het Paard en PIP. District25 heeft zich de afgelopen jaren weten te profileren als een jonge en ambitieuze organisatie voor elektronische muziekevenementen. Met het festival The Crave heeft de organisatie een steeds succesvoller festival weten neer te zetten. Het dancefestival Den Haag Outdoor (house, techno en eclectic) is een aanvulling op de veelzijdigheid van het aanbod.

Urban sector

Ook op urban gebied is veel talent te zien. Het Paard heeft een sterke urban programmering en we zien talentontwikkelingstrajecten, open mic sessies en battles die georganiseerd worden door organisaties zoals Stichting Aight, Musicon, Stichting Hiphoop en theater De Vaillant. Tot nu toe blijkt dat opkomend urban talent voor een vervolgstap vaak naar andere steden trekt om zich verder te ontplooien. Het General Urban Arts Platform (GUAP) dat in 2016 is opgezet wil talentontwikkeling stimuleren door de samenwerking tussen organisaties die zich met urban bezighouden te bevorderen en om het Haagse aanbod van urban onder de aandacht te brengen. Sinds begin 2017 is een begin gemaakt met een structureel overleg tussen Theater de Vaillant/Studio S, Paard, Stichting Aight, Musicon, De Mussen, Level-Up, CultuurSchakel, Young&Zakelijk, GoHard/Rappen op School, Urban Daughter en Young Agga/Den Haag FM.

In kaart brengen

Om het Haagse urban aanbod in kaart te brengen, is een Facebookpagina aangemaakt en zijn er plannen om uit te breiden met een eigen website en app waar informatie over de Haagse urban scene te vinden is. In het najaar van 2017 zal er een kick-off GUAP-event in het Paard plaatsvinden met de ambitie van een jaarlijks terugkerend evenement.

Beleidsvoornemen – Om de urban sector meer zichtbaar te maken en urban talentontwikkeling te bevorderen stelt het college middelen beschikbaar om het General Urban Arts Platform (GUAP) verder vorm te geven.

Diversiteit

Hoe kunnen we met een breed aanbod aansluiten op een divers publiek? Met het Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 heeft het college van Den Haag keuzes gemaakt die aansluiten op de diverse culturele achtergronden van de Haagse samenleving.

We zien een aantal instellingen die voor het eerst zijn opgenomen en zich in hun activiteiten laten leiden door de diversiteit en dynamiek van de Haagse samenleving: PIP en Rewire. Hetzelfde geldt voor Musicon, maar ook voor Stichting Aight die subsidieverhoging heeft gekregen. Pop bereikt een groot en breed publiek. Dat komt doordat de popsector nauw verbonden is met jongerencultuur en diversiteit voor jongeren vanzelfsprekender is dan voor oudere generaties binnen de sector.

Divers publiek

Voor de popsector is een divers publiek geen doel op zich. De verwachting van de popsector is dat een meer divers publiek vanzelf zal ontstaan. Doordat bands en acts steeds meer divers qua samenstelling worden en muziekstijlen mengen, zal de muziek daarbij aansprekend zijn voor een breed publiek. Dit neemt echter niet weg dat de popsector ook aan de slag moet en inspanningen moet verrichten om een divers en breed publiek te bereiken.

Code Culturele Diversiteit

Het college heeft in het Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 aangegeven dat instellingen de Code Culturele Diversiteit moeten toepassen. De Code biedt instellingen concrete handreikingen om culturele diversiteit structureel te verankeren voor wat betreft publieksbereik, programmering, personeel en bestuur, en de partners waarmee wordt samengewerkt. In de monitoring van culturele instellingen en de accountgesprekken met de afdeling Cultuur is dit onderwerp van gesprek.

Hosten van een podium

Uit de groepsgesprekken met de popsector blijkt een aantal instellingen aan te geven dat expats en Hagenaars van verschillende culturele achtergronden niet snel concerten bezoeken. Hagenaars van

diverse culturele achtergronden komen wel op festivals als Milan, Blended en Divercity af. Zo is het idee ontstaan van het hosten van een podium bij elkaars festival, waardoor een bredere doelgroep wordt aangesproken. Een aantal voorbeelden voor popinstellingen om het publieksbereik te verbreden zijn: het inzetten van een focusgroep (ambassadeurs, studenten), het programmeren op een andere locatie dan de eigen locatie (het Paard programmeert bijvoorbeeld in het Zuiderparktheater of concerten in een strandtent) en het inzetten van bekende artiesten die bijvoorbeeld een workshop geven.

Young creatives

De gemeente Den Haag stimuleert de ontwikkeling van Den Haag tot een stad voor studenten, young professionals en young creatives. Deze doelgroep wordt ook door de popsector gezien als een belangrijke kans voor de Haagse popsector omdat zij een bron van nieuw talent vormt en omdat deze doelgroep interesse heeft in een levendig nachtleven. Om hierop in te spelen is het belangrijk dat de stad aantrekkelijker wordt. Meer variatie in het aanbod in het centrum van de stad zal daarbij helpen. Ook lijkt een andere manier van programmeren (bijvoorbeeld door programmeren van meerdere artiesten achter elkaar in plaats van één enkele artiest) goed aan te sluiten bij jongeren.

Beleidsvoornemen – Studenten, young professionals en young creatives vormen voor de Haagse Citybranding een belangrijke doelgroep. Het college blijft onderzoeken hoe de gemeente de stad juist voor deze doelgroepen aantrekkelijker kan maken en betrekken hierbij de kansen die popmuziek biedt.

Zichtbaarheid en media

Zichtbaarheid blijft een belangrijke voorwaarde voor een dynamisch en levendig popklimaat. Door de veranderingen in met name de laatste tien jaar is de online zichtbaarheid van muzikanten en de popsector net zo belangrijk geworden als fysieke aanwezigheid. De promotie van het Haagse popaanbod is voornamelijk online te vinden op 3voor12 Den Haag.

3voor12 Den Haag

Het online platform 3voor12 Den Haag voor muziekliefhebbers uit de stad en omstreken is onderdeel van de landelijke website 3voor12 van de VPRO, maar opereert volledig onafhankelijk. Dagelijks verschijnen er nieuwsberichten, recensies, verslagen, filmpjes en interviews op de website. Het platform bestaat sinds 2003. Bij 3voor12 Den Haag werken meer dan 70 vrijwilligers en is één betaalde vrijwilligerscoördinator/hoofdredacteur in dienst. Onder aansturing van de hoofdredacteur worden de continuïteit en kwaliteit gewaarborgd. Dit heeft ervoor gezorgd dat 3voor12 Den Haag in content en bezoekcijfers is uitgegroeid tot het grootste regionale 3voor12 platform. De website trekt gemiddeld 20.000 unieke bezoekers per maand en totaal circa 450.000 bezoekers per jaar. 3voor12 Den Haag viel van 2003 tot en met 2016 organisatorisch onder de taken van het Haags Pop Centrum (HPC). Naar aanleiding van het advies in het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst & Cultuur 2017-2020 heeft het HPC besloten om zich vanaf 1 januari 2017 te richten op een aantal kerntaken.

BROUHAHA

3voor12 Den Haag valt buiten deze kerntaken, waardoor het platform niet langer structureel via het Haags Pop Centrum gesubsidieerd wordt. Sinds januari 2017 is 3voor12 Den Haag ondergebracht bij de Stichting BROUHAHA. In de komende periode zal de Stichting BROUHAHA zich naast 3voor 12 richten op deelname aan het General Urban Arts Platform (GUAP) in een samenwerking met onder meer het Haags Hiphop Centrum, Musicon, de Vaillant en CultuurSchakel Door middel van een mobiele streamstudio, Streammachine, is het mogelijk om op locatie uitzendingen te maken via het internet en social media (livestreams/ podcast). Wat nog ontbreekt is een popagenda.

Aangezien 3voor12 Den Haag een belangrijk onderdeel van de Haagse popinfrastructuur vormt en een groot publiek weet te bereiken, stelt het college middelen beschikbaar voor 3voor12 Den Haag.

Haagse Popserver

De Haagse Popserver is een database met daarin verzameling van biografieën van een groot aantal Haagse bands. Aan de Popserver is ook de zogenaamde Youbox gelinkt, hierin staan albums en filmpjes van Haagse bands en artiesten. Het platform is nu circa tien jaar oud en inmiddels is het concept ingehaald door social media als Youtube, Facebook en Spotify waarbij muzikanten makkelijk zelf muziek online kunnen plaatsen. De database van de Popserver is daarentegen nog wel een mooie documentatie. De database kan (en is al deels) overgezet worden naar bijvoorbeeld de Music City The Hague website. Voor het onderhouden en up to date houden van de database kan Stichting BROUHAHA een rol spelen.

Beleidsvoornemen – Het college stelt middelen beschikbaar voor de Stichting BROUHAHA om 3voor12 Den Haag te continueren, met als voorwaarde om ook een popagenda te ontwikkelen.

Stork on Air

Stork on Air was tot 25 september 2017 een radioprogramma over muziek in Den Haag bij Den Haag FM. Het programma fungeerde als platform voor popmuzikanten en bands uit de regio. Tijdens de wekelijkse uitzending was er aandacht voor nieuw werk, nieuws over optredens, festivals en ontwikkelingen in de popscene. De redactie van Stork on Air kijkt in samenwerking met 3voor12 Den Haag naar een nieuwe manier om Haagse popmuziek een podium te geven, maar wel zodanig dat wordt voortgeborduurd op het concept van Stork on Air.

8. Wetgeving en geluid

Vergunningen

In zowel de gemeenteraad als in het culturele veld is de afgelopen jaren diverse malen gesproken over het vergunningverleningstraject voor kleine en grote evenementen. Daaruit blijkt dat de regelgeving (te) complex zou zijn en in sommige gevallen te veel drempels oplegt voor organisatoren van kleine en grote evenementen.

Om dit te toetsen heeft het college op verzoek van de gemeenteraad in 2015 onderzoek laten doen naar de gang van zaken rond de verlening van evenementenvergunningen. Uit dit onderzoek blijkt dat het proces rond de aanvraag en vergunningverlening van kleine en grote festivals over het algemeen goed verloopt en dat het vooral hardnekkige beeldvorming is (met name rond dance-evenementen), die anders doet vermoeden.

Interne afstemming

Ook blijkt uit het onderzoek dat op het gebied van (externe) communicatie en interne afstemming tussen betrokken (gemeentelijke) diensten, efficiencywinst te behalen valt voor zowel de aanvrager, de adviseur als de vergunningverlener. Mede als gevolg hiervan heeft het college op 7 februari 2017 ingestemd met de oprichting van het Centraal Evenementenbureau (CEB) Den Haag (RIS296286). Het CEB heeft de opdracht om uitvoering te geven aan een gemeentelijke aanpak met betrekking tot logistiek en organisatie van evenementen en (in samenwerking met andere partijen) het binnenhalen van blockbusters.

Beleidsvoornemen - Medio 2018 wordt het Centraal Evenementenbureau Den Haag geëvalueerd en wordt naast het functioneren ook bezien of de bezetting en dekking van het bureau voldoende geborgd is en of aanpassing gewenst is.

Openingstijden en geluid

Om te komen tot een levendig uitgaansklimaat moet worden ingespeeld op de veranderende wensen van het uitgaanspubliek. De gemeente biedt passende randvoorwaarden zoals vrije openingstijden in de uitgaanskernen, verruiming van de terrastijden en mogelijkheden voor het programmeren van livemuziek en organiseren van dancefeesten.

In de Horecavisie Den Haag 2016-2019 zijn twee uitgangspunten opgenomen die betrekking hebben op het verruimen van de mogelijkheden voor live muziek in de horeca:

- De collectieve 'verlaatjes'; een horecazaak (categorie middelzwaar en zwaar[9]) mag met een collectief verlaatje vier keer per jaar tot 06.00 uur geopend zijn. Tijdens het collectief verlaatje geldt ook een verruiming van de geluidsnorm. Deze geldt in de toeristische gebieden (binnenstad, Scheveningen-Bad en Scheveningen-Haven) en dus in de uitgaanskernen tot 01.00 uur. In de overige gebieden tot 23.00 uur.
- Om het uitgaansleven door het jaar heen met muziek te verlevendigen is het wenselijk dat horecaondernemers ook op eigen initiatief een aantal keer per jaar een geluidsontheffing kunnen krijgen. In de Horecavisie Den Haag 2016-2019 is een onderzoek hiervoor aangekondigd.

9 In de definitie van een horeca-inrichting zijn er verschillende horeca-categorieën waarbij er onderscheid gemaakt wordt in hoofdfuncties tussen vermaak, drinken en eten. Onder de categorie middelzwaar valt bijvoorbeeld een café met openingstijden tot 23.00 uur. Onder de categorie zwaar valt een café of club die geopend is na 23.30 uur.

Subsidieregeling voor isolatie

Bij de raadsbehandeling van de Horecavisie 2016 is gevraagd om te onderzoeken of er een subsidieregeling mogelijk gemaakt kan worden voor de isolatie van horecapanden, zodat horecaondernemers meer live muziek kunnen programmeren. Een extern bureau voert momenteel een verkenning uit. Daarbij wordt ook een inschatting gemaakt van de kosten die hiermee gepaard gaan. De uitkomsten van deze verkenning worden voorgelegd aan de commissies Bestuur en Leefomgeving.

Gebiedsdragers

In deze Popnota zijn de Binckhorst en het Popdistrict - dat groter is dan de huidige uitgaanskern rondom de Grote Markt - als gebiedsdragers van een dynamisch en levendig popklimaat benoemd. Het college gaat onderzoeken in hoeverre de al ingezette beleidslijn rond verruiming van de mogelijkheden voor live muziek in de horeca toepasbaar kan worden gemaakt voor het gehele Popdistrict en nader te bepalen delen van de Binckhorst.

Beleidsvoornemen - Momenteel wordt onderzocht wat de (wettelijke) mogelijkheden zijn en onder welke condities een individuele geluidsontheffing in Den Haag kan worden ingevoerd. Naast het onderzoek naar regelingen in andere steden (Rotterdam, Amsterdam en Utrecht) worden ook de organisatorische en financiële gevolgen van een eventuele invoering uitgezocht. Ook wil het college de ervaringen die in het eerste jaar (2016) zijn opgedaan met de vier collectieve geluidsontheffingen meenemen bij het onderzoek naar de individuele geluidsontheffingen. Het college gaat onderzoeken in hoeverre de al ingezette beleidslijn rond verruiming van de mogelijkheden voor live muziek in de horeca toepasbaar kan worden gemaakt voor het gehele popdistrict en nader te bepalen delen van de Binckhorst.

9. Overzicht beleidsvoornemens en inzet middelen

Beleidsvoornemens

Middenpodium
Om een optimale popinfrastructuur te bevorderen waar talenten verschillende schakels in de keten doorlopen om zich te ontwikkelen, zal het college de mogelijkheden van een middenpodium onderzoeken.

Onderwijs Cultuur Complex
Vanwege de kans om Den Haag als popstad beter op de kaart te zetten door het aanbod van popconcerten voor een publiek van 2.500 personen in het OCC, zal het college de samenwerking tussen het Dans- en Muziekcentrum en het Paard stimuleren

Oefenruimtes
Het college wil samen met de aanbieders van oefenruimtes verkennen welke mogelijkheden er zijn om nieuwe groepen muzikanten aan te spreken.

Popmuseum
Het college zal samen met de initiatiefnemer van RockArt onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om Museum RockArt van Hoek van Holland naar Den Haag te verhuizen. Als het popmuseum RockArt naar Den Haag verhuist dan geldt de voorwaarde dat RockArt zich inzet om ook aan te sluiten op een jong en divers publiek en op de Haagse popsector.

Popdistrict
De ontwikkeling van het Popdistrict zorgt voor een levendige binnenstad, een verhoging van de leefbaarheid en vergroot de aantrekkingskracht en positionering van het gehele gebied. Het college zal de ontwikkeling van het Popdistrict stimuleren.

Herontwikkeling Binckhorst
De herontwikkeling van de Binckhorst geeft mogelijkheden voor nieuwe podia, festivals, evenementen. De ambitie ten aanzien van evenementen is dat deze worden toegestaan, mits het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast. In het omgevingsplan is reeds aangegeven dat in deze deelgebieden tien evenementen voor maximaal 2.500 bezoekers en vijf evenementen voor maximaal 25.000 bezoekers mogen plaatsvinden. Daarnaast is het wenselijk bij nieuwe gebiedsontwikkeling rekening te houden met het creëren van speelplekken.

Broedplaatsen
In het verlengde van de aanmoediging van het rijk zal het college het gebruik van leegstaande panden door creatieve ondernemers stimuleren en de broedplaatsensubsidie continueren om daarmee ook de popinfrastructuur te versterken.

Talentontwikkeling
Het college vindt het wenselijk de talentontwikkelingstrajecten in Den Haag te inventariseren. Bij de inventarisatie moet tevens onderzocht worden in hoeverre het aanbod aansluit op de diversiteit in de stad. Het college ziet zowel voor de inventarisatie van talentontwikkelingstrajecten als het centraal beschikbaar stellen van een overzicht een rol voor CultuurSchakel.

Electronic Dance Music platformoverleg
Het college stimuleert de ontwikkeling van een platformoverleg voor EDM-programmeurs en organisatoren. Het college faciliteert daar waar behoefte aan is.

Samenwerking
Het college vindt het wenselijk om de samenwerkingen tussen de popsector, de cultuurankers en CultuurSchakel uit te breiden. CultuurSchakel, en in het bijzonder het Servicecentrum Cultuurparticipatie, kan hier de verbindende factor vormen. De adviseur van CultuurSchakel neemt deel aan het Haags Overleg Popmuziek (HOP) en stimuleert tegelijk het (amateur)aanbod en het aanbod van jong poptalent bij de acht cultuurankers. Zo kan popmuziek naar de wijken worden gebracht, maar kunnen wijkbewoners ook een podium dichtbij vinden. Het college stelt extra middelen beschikbaar waarmee CultuurSchakel het aantal beschikbare uren voor een adviseur tijdelijk kan uitbreiden. Onderzocht moet worden of en welke investeringen nodig zijn om bij de cultuurankers popmuziek te kunnen programmeren.

Urban sector
Om de urban sector meer zichtbaar te maken en urban talentontwikkeling te bevorderen stelt het collegemiddelen beschikbaar om het General Urban Arts Platform (GUAP) verder vorm te geven.

Aantrekkelijk voor jonge doelgroepen
Studenten, young professionals en young creatives vormen voor de Haagse Citybranding een belangrijke doelgroep. De afdelingen Economie, Citybranding en Cultuurbeleid blijven onderzoeken hoe de gemeente de stad juist voor deze doelgroepen aantrekkelijker kan maken en betrekken hierbij de kansen die popmuziek biedt.

Stichting BROUHAHA (3voor12 Den Haag)
Het college stelt middelen beschikbaar voor de Stichting BROUHAHA om 3voor12 Den Haag te continueren, met als voorwaarde om ook een popagenda te ontwikkelen.

Centraal Evenementenbureau
In het najaar van 2017 is het Centraal Evenementenbureau Den Haag operationeel. Medio 2018 wordt het Centraal Evenementenbureau Den Haag geëvalueerd en wordt naast het functioneren ook bezien of de bezetting en dekking van het bureau voldoende geborgd is en of aanpassing gewenst is.

Geluidsontheffing
Momenteel wordt onderzocht wat de (wettelijke) mogelijkheden zijn en onder welke condities een individuele geluidsontheffing in Den Haag kan worden ingevoerd. Naast het onderzoek naar regelingen in andere steden (Rotterdam, Amsterdam en Utrecht) worden ook de organisatorische en financiële gevolgen van een eventuele invoering uitgezocht. Ook wil het college de ervaringen die in het eerste jaar (2016) zijn opgedaan met de vier collectieve geluidsontheffingen meenemen bij het onderzoek naar de individuele geluidsontheffingen. Het college gaat onderzoeken in hoeverre de al ingezette beleidslijn rond verruiming van de mogelijkheden voor live muziek in de horeca toepasbaar kan worden gemaakt voor het gehele popdistrict en nader te bepalen delen van de Binckhorst.

Inzet middelen

In het kader van het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 wordt jaarlijks ongeveer € 3,565 miljoen besteed aan de Haagse popinfrastructuur. Vanuit de subsidieregeling Culturele Projecten is de afgelopen jaren in totaal jaarlijks ongeveer € 230.000,- toegekend aan aanvragen op het gebied van pop (festivals, talentontwikkeling, jazz, niet-westerse muziek).

Vanuit de Dienst Stedelijke Ontwikkeling (Economie) is in 2016 bijna € 1,5 miljoen bijgedragen aan pop(gerelateerde) evenementen (evenementenbudgetten) waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen grootschalige (€ 1.345.000,-) en kleine evenementen (€ 145.500,-). Hierin zijn de bijdragen vanuit Integratie voor festivals als Blended, Divercity en Milan niet meegenomen.

In het Beleidskader Cultuur 2017-2020 heeft het college binnen het beschikbaar gestelde budget voor het Kunstenplan 2017-2020 € 500.000,- gereserveerd voor initiatieven op het gebied van talentontwikkeling. In dit kader zijn binnen de popsector aan Aight, het Haags Pop Centrum, LOOS en TodaysArt extra middelen toegekend. Ook de toekenningen aan nieuwkomers PIP, Musicon, Ensemble Klang en Rewire zijn mede gehonoreerd vanuit deze optiek.

Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017–2020	€ 3.565.000,–	2017–2020
Subsidieregeling Culturele Projecten	€ 230.000,–	Gemiddeld in periode 2013–2016
Subsidieregeling Grootschalige Publieksevenementen en Promotiefonds Kleine Evenementen	€ 1.500.000,–	2016

Met deze Popnota wil het college in de komende jaren een impuls geven aan de popsector. Daarvoor worden binnen de cultuurbegroting de volgende middelen gereserveerd:

	2018	2019	2020	2021
Onderzoek mogelijkheden middenpodium	€ 15.000,–(stelpost)	PM	PM	PM
Stichting BROUHAHA voor de continuering van 3voor12 Den Haag	€ 25.000,–	€ 25.000,–	€ 25.000,–	€ 25.000,–
Ondersteuning General Urban Arts Platform (GUAP)	€ 20.000,–	€20.000,–	€ 20.000,–	€ 20.000,–
Inventarisatie, onderzoek en opstarten talentontwikkelingstrajecten	€ 5.000,– (stelpost)	PM	PM	PM
Stimuleren samenwerking popsector, cultuurankers en CultuurSchakel	€ 20.000,–	€ 20.000,–	€ 20.000,–	€ 20.000,–
Totaal	€ 85.000,–	€ 65.000,–	€ 65.000,–	€ 65.000,–
Totaal 2018–2021				€280.000,–

Bijlage 1:
Overzicht popinfrastructuur[10]

	Festivals 2016
1	I Love Hiphop Festival/week
2	LIVE on the BEACH I Golden Earring
3	LIVE on the BEACH II Marco Borsato
4	Night at the Park
5	Jam de la Crème Festival
6	Kaderock
7	Lucy's Wijsje
8	TodaysArt
9	The Hague Rainbow Festival
10	Big Texas BBQ
11	Blended
12	Country Festival
13	Haags Uit Festival
14	Holi Hangámá
15	Nacht van de Vluchteling
16	Rock a Rail
17	Blockjam
18	Divercity
19	Embassy Festival
20	Festival Het Geluid van Loosduinen
21	HPC Winterfest
22	Plein Open/SuBmarine festival
23	Sniester
24	St Patricksday Festival
25	Popronde
26	Mute Sounds Festival
27	Schollenpop
28	Activiteiten Popagenda Scheveningen

	Festivals 2016
29	Hipfest
30	Bouck's festival
31	Summertime Festival
32	Zeeheldenfestival
33	Bevrijdingsfestival Den Haag
34	Jazz in de Gracht
35	REWIRE festival
36	Bruce Springsteen
37	Parkpop
38	Life I Live Festival
39	Milan Summer Festival
40	Solid Kingsday
41	Staatsloterij Oudejaarsfeest
42	The Hague African Festival
43	Tong Tong Fair Den Haag
44	Ut Haags Notuh Festival
45	Blof@Zuiderpark
46	Cutting Edge Jazz Festival
47	Crossing Border Festival
48	Afrovibes
49	State X New Forms
50	Just Peace Festival
51	Haagse Popweek
52	Your Stage Festival
53	Vlaggetjesweek - Graaitijd (muziekdeel)
54	Benefietconcert UNICEF DI-RECT
55	The Crave

10 Dit overzicht is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld maar door de dynamiek van de Haage popsector aan veranderingen onderhevig.

Bijlage 1:
Overzicht popinfrastructuur

	Podia
1	Bibliotheek Ypenburg
2	Koninklijke Schouwburg
3	Mee-in-zee atelier
4	Musicon
5	Muzee Scheveningen
6	Poppodium Paard
7	PIP
8	Theater aan het Spui
9	Zaal 3
10	Theater De Nieuwe Regentes
11	Theater De Vaillant
12	Theater Diligentia - Pepijn
13	Theater en filmhuis Dakota
14	Theater In de Steeg (Acoustic Alley)
15	Zuiderstrandtheater
16	Afas Circustheater
17	De Regentenkamer
18	Korzo Theater
19	Theater Branoul
20	Het Nutshuis
21	Saturnus/YMCA Muziekcentrum
22	Haags Pop Centrum (HPC)
23	In het Koorenhuis
24	Nieuwe Kerk
25	De Grote Kerk
26	Kelder The Grey Space in the Middle
27	Het Magazijn van Bleyenberg
28	World Forum
29	De Besturing

	Horeca
1	Bar De Gekke Geit
2	Café De Bieb
3	Café John's Inn
4	Coctailbar Vavoom
5	Eetcafé de Maatschappij
6	Café de Oude Mol
7	Café Koos
8	Café Momfer de Mol
9	De Haagsche Kluis/Danscafé Kluis
10	Lunchkamer Den Engel
11	Murphy's Law Jazz en biercafé
12	Muziekcafé Lokaal Vredenbreuk
13	Brasserie Ock
14	Café restaurant De Boterwaag
15	De Zéta
16	De Zwarte Ruiter
17	Hoender & Hop
18	HPC Café
19	Pier
20	September
21	Paardcafé
22	Bar Restaurant Pavlov
23	Café Uno
24	Crazy Pianos
25	Hudson Danzig
26	Hudson Bar & Kitchen

	Horeca
27	Jazz en Blues Sociëteit Engels
28	Millers café en club
29	Muziekcafé De Paap
30	Parkroad Café radio
31	Rootz at the harbour
32	S*team Scheveningen
33	Club De Vinger
34	Club Lustig
35	Club Magistrat
36	Club Rootz
37	Club Seven
38	Club Westwood
39	Beachclub Bliss
40	Beachclub Buiten
41	Beachclub Indigo
42	Beachclub Karavaan
43	Strandpaviljoen Pier 32
44	Strandpaviljoen Zuid
45	The Fat Mermaid
46	Woosah
47	Barbarrosa Beach
48	Beachclub Culpepper
49	Strandpaviljoen Naturel - Club
50.	Ned Kelly
51.	Het Hoekpandje
52.	De Fuut

Bijlage 2: Popdistrict

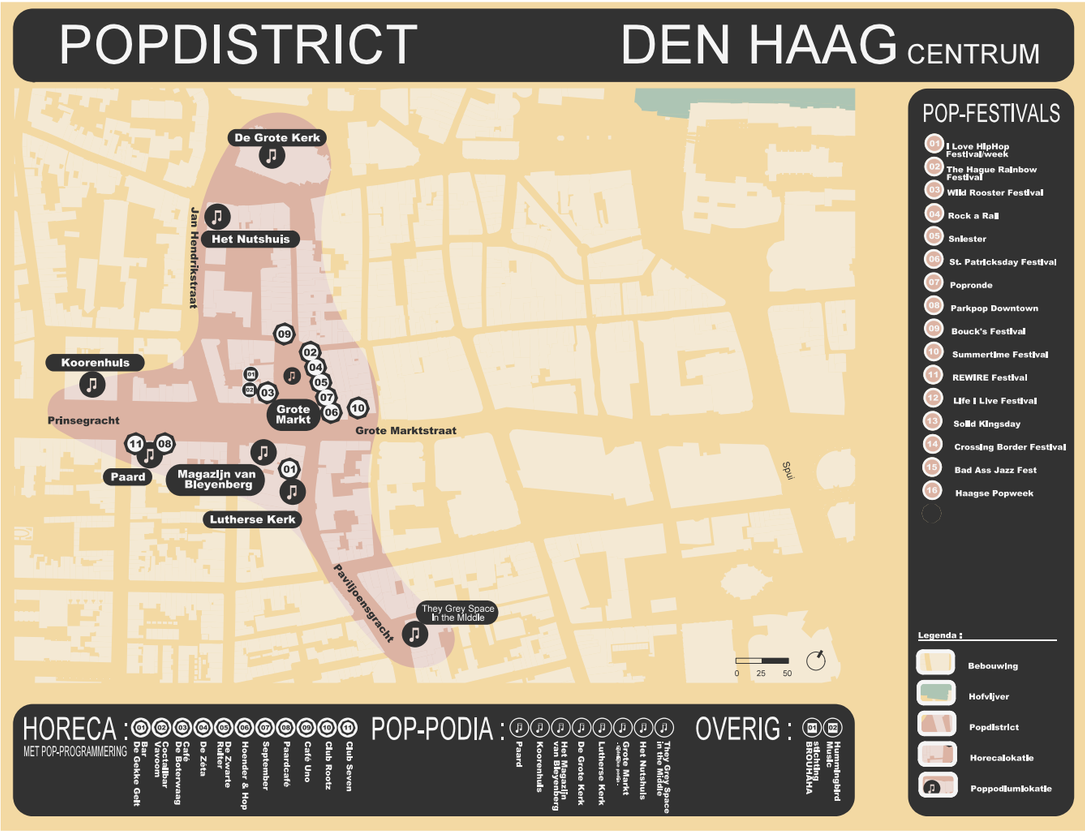

Bijlage 3: Betrokken instellingen en organisaties bij de totstandkoming van de Popnota 2017

Podia/popinstellingen:
- Stichting Aight
- Haags Pop Centrum
- Popdistrict
- Musicon
- Paard
- PIP
- Popagenda Scheveningen
- Popunie
- Regentenkamer
- 3voor12 Den Haag

Organisatoren van festivals:
- Bevrijdingsfestival
- Blended festival
- District25 (The Crave Festival)
- Den Haag Outdoor
- Divercity
- Grauzone festival
- Jazz in de Gracht
- Milan Summer festival
- Life I Live
- Parkpop

Cultuurankers:
- Theater Dakota
- Laaktheater
- Bibliotheek Nieuw Waldeck
- Theater De Nieuwe Regentes

CultuurSchakel

Colofon

Dit is een uitgave van
Gemeente Den Haag
OCW, afdeling Cultuurbeleid
Oktober 2017

Vormgeving
Trapped in Suburbia

Drukwerk
Intern Dienstencentrum

Fotografie
Roos Trommelen pag. 6.
Parcifal Werkman pag. 10, 30.
Jan Rijk pag. 14, 29.
Wouter Vellekoop pag. 16.
Danijel Mihajlovic pag. 38.
Helge Mundt pag. 8.
Pieter Kers pag. 18, 26.
Reinout Bos pag. 26.
Henk Augustijn pag. 22.
Haags Hiphop Centrum pag. 20, 34, 37.
Schollenpop pag. 4, 42.

Voor meer informatie
www.denhaag.nl
Klanten Contactcentrum
(KCC) 14070